

SANT SADURNÍ

(ve de la pàgina anterior)

via jurídica.

A Sant Sadurní l'antecedent immediat del conflicte rabassaire de la dècada dels trenta del segle passat és el del mes de setembre de 1920, quan la Societat de Rabassaires de Sant Sadurní presentà unes demandes de millora de les condicions contractuals als propietaris, les quals van ser refusades. Dels nou representants de la Societat de Rabassaires de Sant Sadurní, quatre eren rabassaires de can Guineu: Josep Raventós, Simó Varias i Suñé, Ramon Miquel i Jaume Gibert. En aquells moments, l'hereu de can Guineu era ja Pere Mir i Ràfols (1878-1952), el fill gran de Marc Mir i Capella.

Amb la victòria d'ERC el 1931, la proclamació de la República i l'Estatut d'Autonomia de 1932, i la majoria d'esquerres, el Parlament català inicià la tramitació de la Llei de Contractes de Conreu, la gran esperança dels pagesos per corregir els greuges dels contractes de rabassa i per poder accedir a la propietat de la terra conreada. A causa de la situació política d'Espanya, el debat de la Llei al Parlament de Catalunya s'ajornà per la crisi de govern a Madrid, les eleccions a Corts i la constitució del nou govern central de dretes. Quan semblava que tot s'havia normalitzat, es va produir la mort del president Francesc Macià i llur substitució per Lluís Companys. El 21 de març de 1934, finalment, la Llei de Contractes de Conreu va ser aprovada per unanimitat a Catalunya, amb l'absència significativa i premonitòria dels diputats de la Lliga. La batalla la van presentar després a Madrid i la van guanyar. (La dreta sempre fa el mateix quan no es pot imposar a Catalunya. Tant de blasmar de *Madrid* i quan no aconsegueix sortir-se'n aquí va a fer el ploràtiques allà perquè els governs de dretes o l'exèrcit els tregui les castanyes del foc. Ho va fer el 1934 i ho tornaria a fer el 1936).

El conflicte rabassaire de can Guineu durant la Segona República

Mai en tota la història de

Sant Sadurní no s'havien donat les extraordinàries circumstàncies de conflictivitat social que hi havia a la vila als quatre mesos de proclamar-se la República. Els 148 treballadors de can Codorniu estaven en vaga des del 16 d'agost de 1931 per a la millora de les seves condicions sindicals, laborals i salarials. La van mantenir fins l'11 de setembre i només assoliren una petita part de les seves reivindicacions.

Per la seva banda, els 132 rabassaires i parcers sadurninencs, dels 171 que portaven a rabassa totes les vinyes de can Guineu a diferents municipis de la comarca com Subirats, Piera, Masquefa, Sant Sadurní, Vilafranca i Font-rubí (les finques d'aquests dos darrers termes municipals eren propietat de l'esposa de Pere Mir i Ràfols, la vilafraquina Maria Dolors Vidal i Rosell), més la resta de rabassaires i parcers de Sant Sadurní que treballaven les vinyes del Marquès de Monistrol, dels Poch de can Catassús, dels Romeu dels Borrulls de la Fortesa, dels Domènech d'Espiells, dels Rovira de la Foradada, dels Marsal de can Benet, dels Mota dels Tres Portals i dels Mestres de la plaça Vella,

entre d'altres grans propietaris, es disposaven a protagonitzar la versió local del greu conflicte rabassaire que sacsejà Catalunya des de 1931 fins al 1936. Entre uns i altres sumaven gairebé cinc-cents. Per tant, a principis de setembre de 1931, en una vila on aleshores vivien unes mil famílies, gairebé la meitat estaven afectades per la situació de conflictivitat social.

El sentiment generalitzat a principis de la dècada dels trenta del segle passat era que la reforma agrària tan desitjada pels pagesos catalans -pels treballadors de les vinyes, no pels seus propietaris- no es produiria mentre no hi hagués una revolució, i quan el 14 d'abril de 1931 es proclamà la Segona República foren molts els que van creure que havia arribat el moment. Al cap i a la fi, Esquerra Republicana de Catalunya (ERC) havia guanyat les eleccions amb un programa electoral que incorporava les històriques reivindicacions de la Unió de Rabassaires.

La primera mesura que va prendre la majoria dels rabassaires i parcers de can Guineu, i també els de la resta de Sant Sadurní, va ser presentar una demanda

de revisió de contracte al jutjat i aplicar unilateralment una reducció en el percentatge de la collita de raïm que lliuraven a la propietat.

Així doncs, ja aquell mes de setembre de 1931, i seguint el Decret de la Generalitat de Catalunya republicana de l'11 de juliol, els rabassaires i parcers de can Guineu, en lloc de donar a l'amo, Pere Mir i Ràfols, el terç (33,33%) d'acord amb els pactes establerts anteriors al 14 d'abril de 1931, només li van lliurar el quart (25%). D'una collita d'1.070.982 quilos de raïm, n'hi haurien correspost 356.993 quilos i només en va rebre 271.011. La diferència, el primer any del conflicte, va ser de 85.982 quilos o l'equivalent de 17.196 pessetes. El preu del quilo de raïm era de 0,200 pessetes. (Veure els quadres adjunts).

Com es pot deduir, el seguiment de la mesura per part dels rabassaires i parcers va ser massiu, ja que el nombre de quilos de raïm lliurats efectivament a la propietat va ser el quart de la producció. En conseqüència, a can Guineu van rebre el 25% de la collita de 1931 (en lloc del

33,33%).

La producció de la verema de 1932 va ser d'1.324.286 quilos, un 23,65% més que l'any anterior, però en aquesta ocasió el percentatge de partió es va establir unilateralment, per part dels rabassaires i parcers, en el 16,66% per a la propietat, exactament la meitat que abans del 14 d'abril. El preu del raïm va caure a 0,164 pessetes, un 18%.

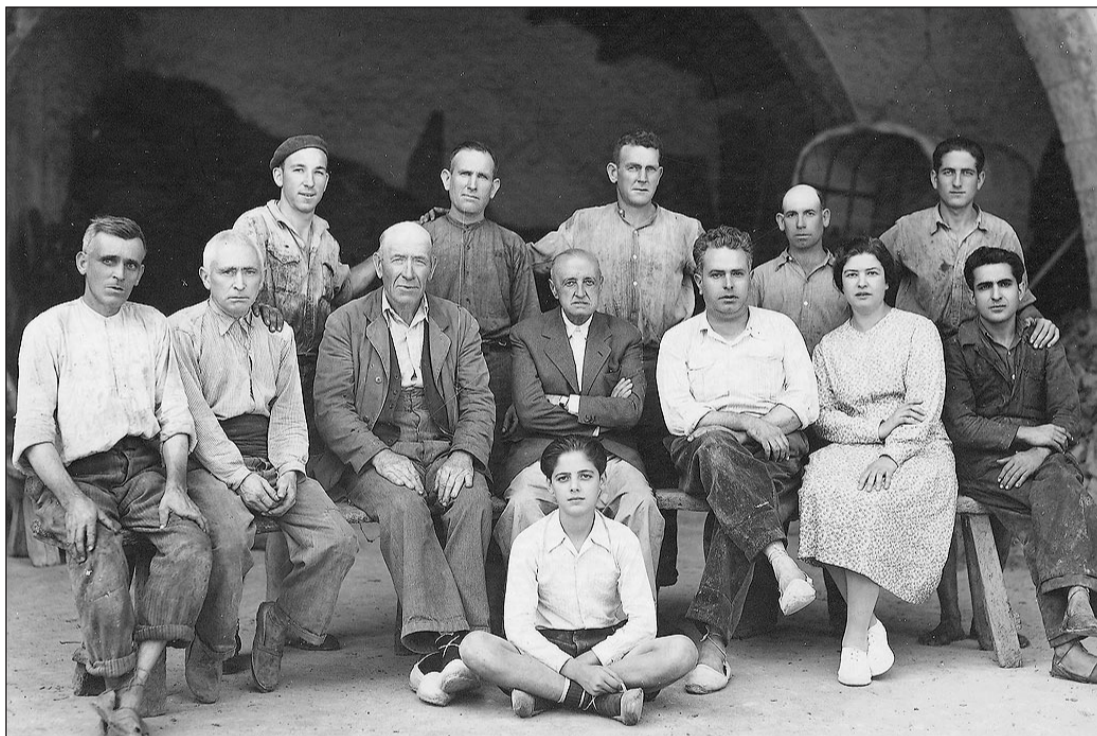
Dels 441.428 quilos que li haurien correspost a la propietat en va rebre només 302.226, amb una diferència de 139.202 quilos valorats en 22.829 pessetes. Tot i així, aquesta diferència va ser menor que la que s'hauria produït si tots els rabassaires i parcers haguessin aplicat la partió al 16,66%. Percentualment, Pere Mir i Ràfols va rebre el 1932 el 22,82% de la collita, un 6,16% més del que els rabassaires i parcers havien decidit (16,66%). La conclusió és que l'incompliment parcial de la mesura decidida pels rabassaires i parcers ja va començar a tenir efecte el 1932. La pèrdua per a la propietat va ser del 31,54%.

La verema de 1933 també va representar una bona collita, amb 1.202.638 quilos de raïm. El percentatge de partió es va mantenir en el 16,66%, però aquest any el preu del quilo de raïm va caure a 0,143 pessetes, un 28,50% menys que el 1931. Dels 400.879 quilos que havia de rebre Pere Mir i Ràfols d'acord amb els tractes anteriors al 14 d'abril, només en va rebre 280.929, amb una diferència de 119.950 quilos, valorats en 17.153 pessetes. La pèrdua per a can Guineu va ser del 30%.

La de 1934 va ser una verema normal, com la de 1931. Es van collir 1.088.794 quilos que es van pagar al mateix preu que l'any anterior, és a dir, a 0,143 pessetes quilo. La partió es va tornar a establir unilateralment en el 16,66% per a la propietat. La pèrdua per a Pere Mir i Ràfols va ser del 35,39%.

En resum, de 1931 a 1934, la propietat va deixar d'ingressar 473.565 quilos de raïm, un 30,32% menys del que hauria

(continua a la pàgina següent)

Pere Mir i Ràfols, fill de Marc Mir i Capella, al centre de la imatge, rodejat dels masovers, carreters i del personal de servei de can Guineu, als anys trenta del segle passat. (Foto de l'arxiu de l'autor, realitzada per Jaume Font i cedida per Josep Maria Rosell i Mir)

Llegint el 3 de vuit

guanya un Mc
menú de

Envia'ns aquesta butlleta per correu (Papiol, 1 de 08720 Vilafranca del Penedès) o per fax (93 818 02 36) i menja de franc a

Nom: _____

Cognoms: _____

Adreça: _____

Població: _____ Telèfon: _____

Els subscriptors de **el 3 de vuit** entreu al sorteig directament, sense haver de fer res.

I si et fas subscriptor (93 892 10 35) et regalem dos menús. Sense sorteigs.

GUANYADORS DE LA SETMANA

Subscriptors:

ANTONI MAÑÉ GUILLAUMES
JOSEP-ANTON RAFECAS GRAU
MARIA TORNÉ FIGUERES
MANUEL GIMÉNEZ FELIPE

Lector:

ANNA GUARDIÀ GÓMEZ